

Verrader: Willem de Groot

Ieder verhaal kent 'de schurk' en in de Tweede Wereldoorlog waren er helaas teveel van deze hoofdrolspelers. We hebben er ééntje uitgepikt: Willem de Groot, een NSB-verrader.

Willem was rechercheur bij de Leidse politie. Hij was fanatiek NSB-er en vond daarbij een maatje in zijn collega Adrianus Biesheuvel. Zij werden in 1943 een koppel beruchte Jodenjagers. Samen arresteerden zij meer dan 160 ondergedoken Joden, niet alleen in Leiden, maar ook in omliggende plaatsen zoals Sassenheim, Utrecht en Noordwijk. Hij was getrouwd met een Duitse, maar over haar is verder niets bekend. Naast ondergedoken Joden zat hij ook achter communisten en verspreiders van illegale bladen aan. Kortom: het ideale maatje voor de Duitsers. Ze vonden hem zo goed dat hij carrière maakte. De Groot werd een van de leidinggevende politiemensen. Hij organiseerde de razzia in het Joods weeshuis op 17 maart 1943. Hij voerde 50 Joodse kinderen en 9 begeleiders af. Slechts vier kinderen zouden de oorlog overleven. De rest is in een concentratiekamp vermoord. Geen lekkere jongen dus, die Willem. De Duitsers vonden het een topvangst!!

Willem de Groot was betrokken bij alle drie de razzia's op Endegeest. Hoewel deze razzia's op zichzelf succesvol verliepen, is hij toch door directeur Borgerhoff-Mulder om de tuin geleid. Deze ging gezellig met hem koffie drinken en deed net alsof hij en het personeel supergoed meewerkten. De 11 joden die bij de Duitsers bekend waren, werden meegegeven. De Groot en de Duitsers zijn nooit meer teruggekomen op Endegeest. Kwam dit door het slimme toneelstukje van Borgerhoff-Mulder? We weten het niet, maar de vele onderduikers op Endegeest hebben de oorlog overleefd.

In het geval 'Willem de Groot' liep het slecht af met de schurk van dit verhaal. Sommige succesvolle Jodenjagers zijn door het verzet geliquideerd. Bij Willem liep het anders, toeval speelde een grote rol.

Op 17 januari 1944 reden De Groot en Biesheuvel naar Rijnsburg om daar een ondergedoken kind, Sara Philipson op haar onderduikadres te arresteren. Toen zij Sara wilden meenemen trok een van de aanwezigen zijn pistool en schoot op Willem de Groot, die vrijwel direct overleed. De dader was Jan Wildschut, lid van de knokploeg van Johannes Post. Hij was toevallig in de buurt. Willem de Groot werd begraven op de katholieke begraafplaats Zijlpoort zonder enig katholiek ritueel.

Door zijn overlijden kon De Groot niet worden bestraft, maar zijn gezin moest na de oorlog wel tol betalen voor zijn gedrag. In hun huis werd door het gemeentelijk Bureau Huisvesting een gezin met drie kinderen gehuisvest. Dit gezin moest altijd door de kamer van de bedlegerige mw. De Groot (zij kon niet lopen) om de keuken en het toilet te bereiken. Met de kinderen van De Groot, die op de lagere school zaten, mocht niemand spelen. De weduwe overleed in 1955. De kinderen gingen naar een familielid.

Bovenstaand verhaal komt van de site www.leiden4045

In het Leidsch Dagblad van 3 april 2015 staat een interview met Albert Labordus, destijds een buurjongetje van Willem de Groot in de Buys-Ballotstraat. De familie Labordus woonde op 59, De Groot op 57.

Hij vertelt uit zijn herinneringen en geeft daarbij op enkele puntjes toch een andere kijk op de zaak. Het zoontje van Willem de Groot was even oud als Albert en de buurjongens waren vriendjes. Hij heette Wilhelm, maar Albert noemde hem Willy. Ze wisten wel dat de buurman

'fout' was, maar niet dat het zo'n belangrijke hulp voor de Duitsers was. In de oorlog mocht Albert van zijn vader gewoon met Willy spelen. Zij hadden tot hun tienerleeftijd nog contact, maar zijn elkaar later uit oog verloren.

Volgens hem was de Groot eigenlijk een aardige en vriendelijke man maar was zijn bedlegerige vrouw de kwade genius. Zo hoorden haar door de muren heen op kinderen schelden.